

Asistența juridică și reprezentarea

În materie civilă și comercială

În marea majoritate a cazurilor persoana fizică și juridică, parte în procesul civil, nu e obligată să se prezinte în fața instanței personal, ci poate fi reprezentată.

Prin **reprezentanți** se înțeleg persoanele împuternicite să îndeplinească în cadrul unui proces acte procesuale în numele și în interesul părților care nu doresc sau nu pot să se prezinte la chemarea organelor judiciare.

Avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoana fizică și juridică în fața tuturor instanțelor. Între parte și avocat se va încheia *un contract de asistență juridică* ce prevede în mod expres împuternicirile pe care clientul le conferă avocatului; acesta se va legitima în fața instanței cu *împuternicire avocațială*.

Profesia de avocat poate fi exercitată numai de către cei care sunt membrii ai Uniunii Naționale a Barourilor din România, conform Legii nr. 51/1995 modificată și completată prin Legea nr. 255/2005.

Mandatarul ne-avocat poate reprezenta o parte dacă are *procură scrisă sub semnătură legalizată* sau dacă acest drept i-a fost dat de parte în fața instanței, în cursul ședinței de judecată.

De asemenea, în cererea de chemare în judecată trebuie să se arate că cel care o introduce are calitatea de reprezentant.

Procura trebuie să prevadă expres că se referă la reprezentarea în fața instanței.

Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în instanță numai dacă acest lucru este prevăzut expres în procură. În acest caz, mandatul se consideră dat pentru toate actele judecătii. Totuși, pentru actele procesuale de dispoziție (renunțare la judecată, tranzacție etc.), este nevoie de o procură specială.

Cu toate acestea, mandatarul care nu este avocat nu va putea pune concluzii decât prin avocat. Excepție fac licențiații în drept care își reprezintă, în fața judecătii, rudele sau mandatarul care reprezintă pe soț sau o rudă până la gradul IV.

În materie penală

Partea vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate în orice fază a procesului penal, reprezentantul acestora având dreptul de a formula cereri, întrebări, de a asista la efectuarea unor acte de urmărire penală, de a propune probe, de a ridica excepții și de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor instanței.

În ce-l privește pe învinuit sau inculpat, legea prevede că poate fi reprezentat de un mandatar în următoarele situații:

- în *faza de urmărire penală*, doar la efectuarea anumitor acte (percheziții, cercetări la fața locului, autopsii), la celelalte fiind nevoie de prezența personală a acestuia sau de un mandat special;

- în *faza judecătii* - atât în prima instanță, cât și în căile de atac.

Avocatul, poate participa în procesul penal, în calitatea sa de apărător al părții, în două modalități:

- prin *desemnarea sa de către parte*, aceasta având posibilitatea de a-și alege un avocat care să-i susțină interesele;

- prin *desemnarea din oficiu de către organul judiciar competent* (legea prevede anumite cazuri în care asistența juridică este obligatorie pentru *învinuit* sau *inculpat*). În aceste situații, dacă acesta nu și-a ales apărător, se vor lua măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

Asistența juridică este obligatorie în următoarele situații:

1. Învinuitul sau inculpatul este:

- minor;
- militar în termen, militar în termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituții militare de învățământ;
- internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ;
- arestat, chiar în altă cauză.

2. În cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani sau când instanța apreciază că inculpatul nu și-ar putea formula singur apărarea (doar în faza judecătii).

Avocatul va exercita drepturile procesuale ale părții pe care o apără, putând lua legătura cu aceasta în mod nelimitat. În mod excepțional, inculpatului arestat îi poate fi interzis dreptul de a lua contact cu apărătorul său, doar pentru motive întemeiate și pentru o perioadă limitată.

Avocatul are dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală, de a lua la cunoștință despre starea dosarului, de a formula cereri, de a ridica excepții, de a pune concluzii și de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor.

Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure părții asistență juridică, indiferent de faza procesului penal, în cazul nerespectării acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați pentru a lua măsuri.